

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Podróż i literatura. Wiek XIX-XXI., PG_00158317						
Kierunek studiów	Sztuka kreatywnego pisania (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć				
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	2		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Historii Literatury Polskiej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Artur Nowaczewski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		18.0	50
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z literaturą XIX-XXI wieku podejmującą tematykę podróży. Obejmuje m.in. takie zagadnienia, jak: rodzaje podróży i podróżników, kierunki i cele peregrynacji; podróże inicjacyjne i marzone, gatunki opisujące doświadczenie podróży; czas i przestrzeń jako kategorie związane z odmiennymi figurami podróżnika (Odyseusz, Faust, don Juan, Żyd Wieczny Tułacz). Celem zajęć jest również analiza ewolucji tematyki podróży w literaturze (głównie polskiej) na przestrzeni kolejnych wieków.						
Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy		Efekt z przedmiotu		Sposób weryfikacji i oceny efektu		
	[SKPL3_W04] Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym wybrane dzieła z zakresu historii literatury i sztuki polskiej i powszechnej, kierując się kryteriami literaturoznawstwa, w szczególności historii literatury.		Zna i rozumie konteksty oraz tło kulturowe tekstów podróżniczych i reportażowych z XIX-XXI w., kierując się kryteriami literaturoznawstwa oraz swoją wiedzą z zakresu historii literatury.		[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport		
	[SKPL3_K02] Jest gotów do konfrontowania i weryfikowania oceny własnych i innych prac artystycznych, krytycznych i użytkowych w oparciu o merytoryczne opinie specjalistów, w tym z zakresu literaturoznawstwa.		Jest gotów do oceny własnych tekstów stanowiących opisy podróży w oparciu o literaturę przedmiotu z zakresu reportażu i podróżopisarstwa oraz opinie autorytetów w tej dziedzinie.		[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/raport		
	[SKPL3_U02] Potrafi wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze i kulturowe do tworzenia interpretacji i ocen tekstów literackich.		Potrafi wykorzystywać metody i teorie literaturoznawcze oraz kulturowe do interpretacji relacji podróżniczych, reportaży oraz motywu podróży w tekstach literackich.		[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport		

Treści przedmiotu	Cele, kierunki i sposoby opisu doświadczenia podróży w literaturze romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski oraz w literaturze współczesnej (wiek XX-XXI). Egzystencjalne wzorce podróży (odysejski, donżuanowski, faustyczny, donkichotowski). Podróż i czas (koncepcja czasu linearnego i cyklicznego). Podróżnicy i antypodróżnicy, moda na podróż, podróż inicjacyjna, emancypacyjna, podróż swojaka po swojszczyźnie, podróże dobrowolne i przymusowe, podróż a marzenie. Mity miast i miejsc (perspektywa spacjalna, nie-miejsca), geografia podróży (geografia humanistyczna), peryferia i centra, miejsca swojskie i obce. Typy podróżników i ich egzemplifikacje w literaturze: turysta, wędrowiec, tułacz, wygnaniec, pielgrzym, przymusowe, tożsamość nomadyczna (klasyfikacja według koncepcji Zygmunta Baumana i jego kontynuatorów). Technika podróżowania i zwyczaje związane z przemieszczaniem, topos drogi. Gatunki literackie opisujące podróż (wspomnienie, list, kartki z podróży, dziennik, reportaż).		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa ocena końcowej
	Przygotowywanie prac częściowych, prezentacji	51.0%	50.0%
	Aktywny udział w zajęciach	51.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Teksty literackie [wybór]:
		Bator J., <i>Japoński wachlarz</i>, Kraków 2021; Calvino I., <i>Niewidzialne miasta</i>, przeł. A. Kreisberg, Warszawa 2013 (rodz. <i>Leonia</i>); Choszcz K., <i>Moja Afryka</i>, Pelplin 2022; Grabiński S., <i>Demon ruchu, Czarna Wółka</i> (wyd. dowolne ze zbioru opowiadań); Houellebecq M., <i>Mapa i terytorium</i>, przeł. B. Geppert, Warszawa 2011; Iwaszkiewicz J., <i>Pasje błędmierskie</i>, Warszawa 1976; Kraśiński Z., <i>Z sycylijskiej podróży kart kilka; Trzy myśli Ligenzy; Kampania rzymska</i>, [w:] tegoż, <i>Pisma</i> (biblioteka cyfrowa); Kraszewski J. I., <i>Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy; Kartki z podróży; Budnik</i>, Warszawa 1989; Mann T., <i>Śmierć w Wenecji</i>, tłum. L. Staff, Wrocław 1992; Márai S., <i>W podróży</i>, wyb., tłum. i posłowie T. Worowska, Warszawa 2011 (tu: Szkice paryskie, s. 7-39 oraz posłowie T. Worowskiej, <i>Niepokojąca wieloznaczność</i>, s. 198-204); Marecki P., <i>Polska przydrożna</i>, Wołowiec 2020; Mickiewicz A., <i>Sonety krymskie</i> (wydanie dowolne); Mikołajewski J., <i>Wielki przypływ</i>, Warszawa 2021 oraz tegoż, <i>Terremoto</i>, Warszawa 2021; Prus B., <i>Lalka</i> (wydanie dowolne); Reymont W. S., <i>Wampir; Marzyciel; Bunt</i> (wydanie dowolne, np. <i>Wampir</i>, oprac. i przyg. do druku T. Jodełka-Burzecki, Warszawa 1975); Różewicz T., <i>Śmierć w starych dekoracjach; Moja córeczka</i> (wydanie dowolne z <i>Pism</i>, tom <i>Proza</i>); Sienkiewicz H., <i>Listy z Ameryki</i> (wyd. dowolne) oraz tegoż, <i>Listy z Afryki</i>, Warszawa 1949; Słowacki J., <i>Dzieła wybrane</i>, Tom I. <i>Liryki i powieści poetyckie</i>, oprac. oraz wstęp napisał J. Krzyżanowski, Wrocław 1987 (tu: liryk <i>Rzym</i> oraz <i>Paryż</i>; tegoż, <i>Godzina myśli</i>); Tom II. <i>Poematy (Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu)</i>; Tom VI. <i>Listy do matki</i>, oprac. Z. Krzyżanowska (wybrane listy); Stasiuk A., <i>Taksim</i>, Wołowiec 2009 (lub inne wydanie) oraz tegoż, <i>Jadąc do Babadag</i>, Wołowiec 2004; Szczerek Z., <i>Via Carpatia: podróże po Węgrzech i Basenie Karpackim</i>,

		Wołowiec 2019; Tokarczuk O., <i>Bieguni</i>, Kraków 2019 oraz teŹe, <i>Podróż ludzi księgi</i>, Kraków 2019; Wilk P., <i>Lalki w ogniu: opowieści z Indii</i>, Warszawa 2022; Zapolska G., <i>O czym się nie mówi</i> (wydanie dowolne); Źeromski S., <i>Dzieje grzechu</i> (wydanie dowolne); Źmichowska N., <i>Listy</i>: Tom I. <i>W kręgu najbliższych</i>, Wrocław 1957 (Listy do Erazma Źmichowskiego); Tom III. <i>Miodogórze</i> (Listy do Feliksa Michałowskiego), Wrocław 1967, pod red. S. Pigonia, do druku przyg. i wstępem opatrzyła M. Romankówna;
--	--	---

Uzupełniająca lista lektur	Teksty pomocnicze [wybór polecany za zajęcia]: Litteraria Copernicana 2013, nr 1, Tom 11: Grabiński, pod red. A. Mianeckiego i T. Pudłockiego (dwa artykuły do wyboru, np. J. Poniatowska, <i>Grabiński popularny?</i>; A. Mazurkiewicz, <i>Nowelistyka S. Grabińskiego wobec tradycji literackiej</i>); Bachórz J., <i>O polskim egzotyzmie romantycznym</i>, [w:] <i>Problemy polskiego romantyzmu</i>, oprac. M. Żmigrodzka, Wrocław 1974; Bachórz J., <i>Romantyczne fascynacje egzotyką</i>, [w:] tegoż, <i>Złączyć się z burzą. Tuzin studiów i szkiców o romantycznych wyobrażeniach morza i egzotyki</i>, Gdańsk 2005; Burkot S., <i>Podróż po stronach rodzinnych</i>, [w:] J.I. Kraszewski, <i>Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy</i>, przyg. do druku i wstępem poprzedził S. Burkot, Warszawa 1985; Burkot S., <i>Polskie podróżopisarstwo romantyczne</i>, Warszawa 1988; Chojnacki H., <i>Polska poezja Północy</i>, Gdańsk 1998 (tu: <i>Wprowadzenie</i>); Dutka E., <i>Heterotopie: o twórczości A. Stasiuka</i>, Prace Naukowe UŚ 2014, nr 3188, s. 437-466; Gubernat I., <i>Miasto Zapolskiej</i>, [w:] <i>Miasto, kultura, literatura, wiek XIX</i>, materiały sesji naukowej pod red. J. Daty, Gdańsk 1993, s. 213-225; Kalinowski D., <i>Cztery szlachetne prawdy. Motywy buddyjskie w literaturze polskiej do czasów pozytywizmu</i>, Kraków 2021 (tu: rozdz. <i>Dharma J. Słowackiego</i>, podrozdz. <i>Makata jantra</i> oraz <i>Orientalizm Słowackiego i literaturoznawstwo</i> oraz rozdz. <i>Norwida podróż na Wschód</i>); Kamionka-Straszakowa J., <i>Do ziemi naszej. Podróże romantyków</i>, Kraków 1988; Kamionka-Straszakowa J., <i>Podróż</i> [hasło], [w:] <i>Słownik literatury polskiej XIX wieku</i>, pod red. A. Kowalczykowej i J. Bachorza, Wrocław 1995; Kamionka-Straszakowa J., <i>Zbłąkany wędrowiec. Z dziejów romantycznej topiki</i>, Wrocław 1992; Karwowska M., <i>Podróż nie tylko sentymentalna Japoński wachlarz J. Bator w perspektywie antropologicznej</i>, [w:] <i>Klasycyzm i sentymentalizm jako ponadczasowe zjawiska kultury</i>, Prace Polonistyczne, Łódź 2016, s. 179-186; Kowalczykowa A., <i>Pejzaż romantyczny</i>, Kraków 1982; Kowalski P., <i>Odyseje nasze byle jakie. Droga, przestrzeń i podróżowanie w kulturze współczesnej</i>, Wrocław 2002; Kubiak Z., <i>Rzym romantyczny</i>, [w:] tegoż, <i>Jak w zwierciadle</i>, Warszawa 1985; Kuźma E., <i>Mit Orientu i kultury Zachodu w literaturze XIX i XX wieku</i>, Szczecin 1980;
-----------------------------------	--

	Majchrowski Z., <i>Mapa i książka</i>, [w:] <i>Geografia Słowackiego</i>, pod red. D. Siwickiej i M. Piwińskiej, Warszawa 2012; Mączak A., <i>Peregrynacje, wojaże, turystyka</i>, Warszawa 1984; Milewski S., <i>Podróże dalsze i bliższe czyli urok komunikacyjnych staroci</i>, Warszawa 2006; Mroczkowska R., <i>O celu podróżowania</i>, Punkt 1978, z. 2, s. 90-96; Piwińska M., <i>Wschodnie maskarady</i>, Teksty 1975, nr 3; <i>Podróż i literatura 1864-1914</i>, pod red. E. Ihantowicz, Warszawa 2008 (tu: B. Szleszyński, <i>Dlaczego Wokulski nie pojechał do Londynu?</i>; J. Śliwińska, <i>Literat-podróżnik i dama w podróży. O zagranicznych wojażach Sienkiewicza i Orzeszkowej</i>, s. 59-71; D. Trzeźniowski, <i>Listy z Afryki H. Sienkiewicza w świetle dyskursu postkolonialnego</i>, s. 357-369; Przybylski R., <i>Podróż Juliusza Słowackiego na Wschód</i>, Kraków 1982; Reychman J., <i>Podróżnicy polscy na Bliskim Wschodzie w XIX wieku</i>, Warszawa 1972; Słoka E., <i>Romantyczne podróże szlakami Adama Mickiewicza</i>, [w:] <i>Adam Mickiewicz i kultura światowa</i>, Księga 3, pod red. M. Burty, A. Chojackiego, S. Musijenko, I. Żuka, Siedlce 2000; Sztachelska J., <i>Petroniusz patrzy na Afrykę</i>, [w:] <i>Wokół W pustyni i w puszczy. W stulecie pierwodruku powieści</i>, koncepcja J. Axer i T. Bujnicki, Kraków 2012; Tomasik W., <i>Ikona nowoczesności: kolej w literaturze polskiej</i>, Wrocław 2007; Tracz M., <i>Świeckie oblicze Świętego Miasta. Oblicze Jerozolimy w polskich relacjach pielgrzymich w połowy XIX wieku</i>, [w:] <i>Polskie opisywanie świata. Od fascynacji egzotyką do badań antropologicznych</i>, pod red. A. Kuczyńskiego, Wrocław 2000; Trojanowiczowa Z., <i>Sybir romantyczny</i>, Poznań 1993; Trzeźniowski D., <i>Wampir Reymonta. Upiorne sny zmęczonej Europy</i>, [w:] <i>Inny Reymont</i>, pod red. W. Książek-Bryłowej, Lublin 2002, s. 111-123; tu również: M. Kochanowski, <i>Miasta Reymonta i Witkacego</i>, s. 39-49; Waśko A., <i>Odyseusz i Don Juan. Dwa wzorce doświadczenia podróży</i>, [w:] <i>Dziedzictwo Odyseusza. Podróż, obcość i tożsamość, identyfikacja, przestrzeń</i>, red. M. Cieśla-Korytkowska, O. Płaszczewska, Kraków 2007; Witosz B., <i>Centrum prowincja, peryferie, marginesy: wędrówka pojęć w świecie dyskursów, znaczeń i aksjologii</i>, Prace Naukowe UŚ 2018, nr 3730, s. 13-24; Wroniszewski M., <i>Andrzej Stasiuk i granice melancholii</i>, https://repozytorium.bg.ug.edu.pl/info/article/UOGa60f42fe6f7b4c2fb04848b343ea528c/
--	--

		<i>Wschód w literaturze polskiej: zbiór rozpraw</i>, pod red. J. Reychmana, Wrocław 1970; Zwolińska B., <i>Dwie podróże w cieniu śmierci w Pasjach błędmierskich J. Iwaszkiewicza i Śmierci w starych dekoracjach T. Różewicza</i>, [w:] tejże, <i>Czas-przestrzeń-egzystencja. Tożsamość w podróży. Szkice o literaturze</i>, Gdańsk 2021, s. 95-116; Zwolińska B., <i>Listy z Ameryki a listy z Afryki H. Sienkiewicza. Dwa modele podróży i podróżnika</i>, Litteraria Copernicana 2019, 3(31), Toruń 2019, s. 111-123; Zwolińska B., <i>Miasta romantyków: Rzym i Paryż</i>, [w:] <i>Miasto. Przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie</i>, pod red. M. Święcickiej, Bydgoszcz 2011; Zwolińska B., <i>Podróże i przygody życia (szkice W podróży)</i>, [w:] tejże, <i>Sándor Márai jako twórca literacki, teatralny i radiowy</i>, Gdańsk 2014, s. 97-132; Zwolińska B., <i>Podróże Narcyzy Żmichowskiej</i>, Gdańsk 2010 [rozdz. o podróży do Paryża]; Zwolińska B., <i>Przenikanie gatunków literackich na przykładzie Mojej córki T. Różewicza</i>, [w:] tejże, <i>Twórczość Tadeusza Różewicza w radiu. Studium przypadku</i>, Gdańsk 2018, s. 342-365; Zwolińska B., <i>Romantyczny mit drogi a epistolarne relacje Narcyzy Żmichowskiej z podróży do Paryża</i>, [w:] <i>Literackie drogi wobec mitu</i>, pod red. L. Wiśniewskiej przy współpracy M. Gołuskiego, Bydgoszcz 2006, s. 33-44.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Podróżnicy i antypodróżnicy. Mity miast i miejsc. Typy podróżników i ich egzemplifikacje w literaturze: turysta, wędrowiec, tułacz, wygnaniec, pielgrzym. Tożsamość nomadyczna.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.